CARTEA A V-A. DESPRE EXECUTAREA SILITĂ

Titlul I. Dispoziţii generale

Capitolul I. Scopul și obiectul executării silite

Art. 622. Îndeplinirea obligațiilor prevăzute în titlul executoriu.
(1) Obligația stabilită prin hotărârea unei instanțe sau printr-un alt titlu executoriu se aduce la îndeplinire de bunăvoie.
(2) În cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa, aceasta se aduce la îndeplinire prin executare silită, care începe odată cu sesizarea organului de executare, potrivit dispozițiilor prezentei cărți, dacă prin lege specială nu se prevede altfel.
(3) Executarea silită are loc în oricare dintre formele prevăzute de lege, simultan sau succesiv, până la realizarea dreptului recunoscut prin titlul executoriu, achitarea dobânzilor, penalităților sau a altor sume acordate potrivit legii prin titlu, precum şi a cheltuielilor de executare.
(4) Executarea unor obligații de a face, precum înscrierea sau radierea unui drept, act sau fapt dintr-un registru public, emiterea unei autorizații, eliberarea unui certificat sau predarea unui înscris şi altele asemenea, se poate obține la simpla cerere a persoanei îndreptățite, făcută în temeiul unui titlu executoriu, fără a fi necesară intervenția executorului judecătoresc, dacă prin lege nu se dispune altfel. În caz de neconformare a debitorului, creditorul poate recurge la executarea silită în condițiile prezentului cod.
(5) Vânzarea de către creditor a bunurilor mobile ipotecate în condițiile art. 2.445 din Codul civil se face cu încuviințarea instanței, fără intervenția executorului judecătoresc.

COMENTARIU

1. Noțiune. Executarea silită constituie a doua fază a procesului civil, în care operează realizarea efectivă a dreptului creditorului constatat prin titlul executoriu, în ipoteza în care debitorul nu-și execută de bunăvoie obligația din acesta.

Executarea silită reprezintă *„procedura prin intermediul căreia titularul unui drept subiectiv civil recunoscut printr-un titlu executoriu constrânge, cu ajutorul organelor competente, pe cel care îi încălcase dreptul de a executa prestația specificată în titlu, asigurându-se în felul acesta respectarea dreptului și restabilirea ordinii de drept încălcate*[1]*”*.

Executarea silită, ca fază a procesului civil poate lipsi atunci când debitorul își execută de bunăvoie obligația, creditorul nemaifiind nevoit a se adresa organelor competente pentru valorificarea drepturilor sale constatate prin titlul executoriu sau cererea reclamantului formulată împotriva pârâtului a fost respinsă.

Distincția operată de unii autori[2] între executarea silită realizată în baza unei hotărâri judecătorești (caz în care executarea este o fază a procesului civil) și cea realizată în baza altui titlu executoriu (caz în care executarea nu ar reprezenta o fază a procesului civil) poate primi un contraargument. Astfel, art. 632 alin. (2) C. proc. civ. definește noțiunea de titlu executoriu pornind de la hotărârile judecătorești (care reprezintă regula), menționând în același timp și celelalte înscrisuri care, potrivit legii, au valoare de titlu executoriu (ca și excepție). Or, această ultimă categorie de înscrisuri cărora legea, în mod excepțional, le recunoaște valoare executorie, reprezintă în realitate o categorie de acte juridice pentru executarea cărora legiuitorul a voit să scutească creditorul de a mai apela la procedura jurisdicțională în vederea obținerii titlului executoriu, în anumite condiții strict prevăzute de lege (cel mai evident exemplu fiind contractul de locațiune, care, potrivit art. 1798 C. civ., reprezintă titlu executoriu pentru plata chiriei, dacă îndeplinește cerințele de formă arătate de legiuitor). Faptul că, pentru o sferă restrânsă de acte, legiuitorul permite trecerea directă la faza executării silite nu valorează o înlăturare a caracterului de fază a procesului civil pentru executarea silită în cauză, ci, dimpotrivă, o accentuare a protecției creditorului, care cade totuși sub incidența regulilor generale privitoare la procesul civil.

2. Întinderea executării silite. Începerea executării silite este condiționată, pe de o parte, de pasivitatea debitorului care nu își execută de bunăvoie obligația din titlul executoriu, pe de altă parte, de sesizarea organului de executare de către creditor, în condițiile art. 664 C. proc. civ.

Ca întindere în timp, aceasta va dăinui până la realizarea integrală a dreptului creditorului, având în vedere că acesta este și scopul ei.

Ca întindere efectivă, pentru situațiile în care obligația principală este însoțită și de obligații accesorii, executarea silită se va realiza mai întâi asupra cheltuielilor

[1] V.M. Ciobanu, T.C. Briciu, C.C. Dinu, *Drept procesual civil. Drept execuţional civil. Arbitraj. Drept notarial*, Ed. Naţional, Bucureşti, 2013, p. 511.
[2] D.M. Gavriş, în G. Boroi (coord.), *Noul Cod de Procedură Civilă. Comentariu pe articole*, vol. II, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2013, p. 344.

de judecată și de executare, apoi asupra ratelor, dobânzilor și penalităților, iar în final asupra capitalului, dacă părțile nu convin ca executarea să se efectueze într-o altă modalitate, în condițiile art. 1509 C. civ.

3. Executarea anumitor obligații de a face. În cazul obligațiilor de a face, respectiv înscrierea sau radierea unui drept din cartea funciară, a unui act sau fapt dintr-un registru public, emiterea unei autorizații, eliberarea unui certificat sau predarea unui înscris și altele asemenea, nu este necesară sesizarea executorului judecătoresc, acestea putându-se realiza prin simpla cerere a persoanei îndreptățite, realizată în temeiul unui titlu executoriu, și doar în măsura în care debitorul nu se conformează, creditorul poate recurge la executarea silită în condițiile art. 903-909 C. proc. civ. Este firesc să fie așa, având în vedere că, spre exemplu, obținerea de către creditor a unei hotărâri judecătorești care îi recunoaște dreptul de proprietate asupra imobilului împotriva debitorului, este suficientă pentru ca, la cererea creditorului adresată O.C.P.I., organele competente să radieze dreptul debitorului din cartea funciară și să intabuleze dreptul creditorului.

4. Vânzarea de către creditor a bunurilor mobile ipotecate. O situație aparte a modului în care se realizează executarea silită este reglementată în cuprinsul art. 622 alin. (5) C. proc. civ. privind vânzarea de către creditor a bunurilor mobile ipotecate, în sensul că, aceasta se poate realiza cu încuviințarea instanței, însă fără intervenția executorului judecătoresc.

Prin raportare la art. 2445 C. civ., creditorul ipotecar poate cere instanței de executare încuviințarea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului mobil ipotecat, acesta anexând cererii de încuviințare documente care să ateste existența creanței ipotecare și a ipotecii mobiliare, împreună cu dovada perfectării ipotecii.

Instanţa învestită potrivit regulilor referitoare la competenţă, conform art. 666 C. proc. civ., va verifica în camera de consiliu întrunirea condiţiilor prevăzute la alin. (5) al acestui articol, pronunţându-se printr-o încheiere susceptibilă de calea de atac a apelului, ce poate fi exercitat doar de creditor, în caz de respingere, în termen de 15 zile de la comunicare, iar în cazul admiterii, încheierea astfel pronunţată nu este supusă niciunei căi de atac, însă legalitatea ei poate face obiectul contestaţiei la executare.

După încuviințarea cererii de executare silită, creditorul ipotecar poate vinde bunurile mobile ipotecate fie în starea în care se găsesc, fie după luarea unor măsuri comercial rezonabile pentru valorificarea acestora.

Din punct de vedere a modalității prin care se realizează vânzarea bunurilor mobile ipotecate, acesta se poate efectua prin licitație publică ori prin negociere directă, prin unul sau mai multe contracte, în bloc ori separat, în orice moment

sau loc, în condiții comerciale rezonabile, în ceea ce privește metoda, momentul, locul, condițiile și toate celelalte aspecte ale acesteia, părțile având totodată posibilitatea recunoscută de lege ca prin contractul de ipotecă să stabilească modalitatea de valorificare a bunurilor grevate.

5. Executarea benevolă a obligației

5.1. Buna-credință a debitorului. În practică, unii debitori împotriva cărora s-a pornit executarea silită au contestat-o pe motiv că au avut intenția de a executa benevol, dar prestația lor nu a fost primită de creditor sau acesta din urmă nu a făcut demersurile necesare obținerii executării.

Instanțele trebuie să aprecieze însă, de la caz la caz, existența bunei-credințe a debitorului. Astfel, dacă debitorul care datorează o sumă de bani în temeiul unei hotărâri judecătorești invocă intenția de a plăti benevol, susținută prin depunerea la dosarul instanței a corespondenței emise de el către creditor, prin care îi solicită contul în care urmează a fi depuși banii, nu poate obține desființarea actelor de executare numai pentru acest motiv. El avea posibilități alternative de plată, chiar și în lipsa răspunsului creditorului (mandatul poștal sau procedura ofertei de plată urmate de consemnare), iar simplul demers de solicitare a numărului de cont nu este suficient pentru a releva buna sa credință.

5.2. Întoarcerea unei plăți benevole. Articolul 622 alin. (1) C. proc. civ. afirmă regula executării benevole a obligațiilor, în timp ce alineatul al doilea instituie aplicabilitatea dispozițiilor acestei cărți a Codului de procedură civilă, pentru executarea silită. Prin urmare, dispozițiile cuprinse în Cartea a V-a se aplică în cazul aducerii la îndeplinire a obligațiilor cu concursul forței publice. Acesta este încă unul dintre argumentele pentru care în practică se reține că executarea benevolă a unei obligații nu poate fi întoarsă prin aplicarea dispozițiilor art. 723 și urm. din această carte, ci numai pe calea dreptului comun (plată nedatorată, îmbogățire fără just temei, răspundere contractuală etc.). Atunci când se solicită întoarcerea unei plăți benevole în temeiul art. 723 și urm. C. proc. civ., se arată de regulă că titlul capitolului VIII căruia îi aparțin dispozițiile arătate este „Întoarcerea executării”, iar nu „Întoarcerea executării silite”. Alineatul (2) al art. 622 C. proc. civ. este însă un puternic contraargument. Pentru mai multe discuții privitoare la întoarcerea plății voluntare, a se vedea comentariile de la art. 723 C. proc. civ.

6. Efectele sintagmei „simultan sau succesiv”. Din art. 622 alin. (3) C. proc. civ. al acestui articol rezultă două elemente importante din punct de vedere practic. Primul se referă la efectele sintagmei „simultan sau succesiv”, din perspectiva obligațiilor care pot fi aduse la îndeplinire prin recurgerea la mai multe forme de executare. Adeseori se pune problema dacă, pentru aducerea la îndeplinire a unei obligații de plată a unei sume de bani, creditorul poate cere executorului

urmărirea silită mobiliară și imobiliară însă prin formarea a două dosare de executare distincte, eventual chiar la același executor. Bineînțeles, poate fi o problemă de aplicare a principiului disponibilității, dacă creditorul formulează cererile în acest mod distinct. Apreciem, însă, că vătămarea pe care debitorul o poate invoca pe calea contestației la executare, cu referire la acest paralelism al formelor de executare, vătămare ce ține de majorarea cheltuielilor de executare ce în final vor cădea tot în sarcina sa, ar justifica admiterea de către instanță a contestației. Un puternic contraargument ar putea fi însă dispozițiile art. 654 C. proc. civ., referitoare la conexarea executărilor silite, care nu se referă la executări pornite de mai mulți creditori [decât implicit, prin reglementarea de la art. 654 alin. (4) C. proc. civ., a efectelor desistării oricăruia dintre creditori], ci la executări realizate de mai mulți executori asupra aceloraşi bunuri ori la același executor.

7. Tipuri de obligații ce pot fi realizate pe cale benevolă. Articolul 622 alin. (4) C. proc. civ. pare a susține apărarea deseori utilizată de instituțiile publice atunci când formulează contestație la executare în vederea reducerii sau eliminării cheltuielilor de executare, apărare în cadrul căreia acești debitori susțin că o simplă cerere din partea creditorului era suficientă pentru a obține executarea benevolă, fără a mai fi necesară intervenția executorului judecătoresc și fără a mai fi necesară angajarea de costuri suplimentare. Însă art. 622 alin. (4) C. proc. civ. delimitează cu claritate tipurile de obligații ce pot fi realizate pe cale benevolă, prioritar, la „obligații de a face, precum înscrierea sau radierea unui drept, act sau fapt dintr-un registru public, emiterea unei autorizații, eliberarea unui certificat sau predarea unui înscris și altele asemenea". Prin sintagma „altele asemenea" se înțelege că referirea legii este tot la obligații de a face de genul celor cuprinse în enumerare, nicidecum și la obligații de a da (plata unor sume de bani).

8. Cererea creditorului. Chiar și numai în ce privește tipurile de obligații de a face enumerate la art. 622 alin. (4) C. proc. civ., se poate ridica întrebarea dacă acest text legal introduce o veritabilă condiție sau procedură prealabilă, în lipsa căreia executarea silită să nu fie posibilă. Credem că nu este vorba despre o astfel de condiție sau procedură obligatorie. În schimb, acest text aduce posibilitatea ca debitorul, care poate dovedi că era gata să execute obligația de a face la simpla cerere a creditorului, să poată invoca în fața instanței de executare abuzul de drept, pentru a obține o reducere sau eliminare a cheltuielilor de executare, în măsura în care instanța poate reține, pe baza probelor administrate, că executarea benevolă era posibilă și singurul element necesar era cererea creditorului. Reținem cu privire la acest aspect mai cu seamă acele situații în care cererea creditorului este absolut necesară (cu sau fără atașarea unor înscrisuri

suplimentare), fără ea executarea nefiind posibilă (de exemplu, obligația de comunicare a unui act de către o instituție, fără ca acea instituție să cunoască adresa creditorului obligației)[1]. O astfel de situație poate fi întâlnită în cazul plății despăgubirilor în cazul exproprierii, în temeiul dispozițiilor Legii nr. 255/2010, art. 19, care instituie o procedură specială de executare a unei obligații de plată, justificată de caracterul extraordinar al raportului juridic dintre părți, și care reprezintă o etapă obligatorie pentru creditor în vederea obținerii sumei datorate cu titlu de despăgubire.

9. Obligațiile la care se referă art. 622 alin. (4) C. proc. civ. Deși nu pare a rezulta cu claritate din modul în care este redactat, art. 622 alin. (4) C. proc. civ. se referă la obligațiile de a face stabilite de instanță în sarcina unor instituții publice. Aceste instituții, fără a fi necesar să figureze ca și părți în litigiul soluționat de instanță, sunt obligate să se conformeze hotărârii pronunțate fără a se declanșa o executare silită împotriva lor, mai cu seamă că de multe ori ele nici nu figurează pe titlul executoriu ca debitori[2].

10. Încuviințarea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului mobil ipotecat. În aplicarea art. 622 alin. (5) C. proc. civ., reținem că, potrivit art. 2445 alin. (1) C. civ., creditorul ipotecar poate cere instanței de executare încuviințarea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului mobil ipotecat; la cererea de încuviințare se vor depune documente care atestă existența creanței ipotecare și a ipotecii mobiliare, împreună cu dovada perfectării ipotecii. Instanța va analiza existența creanței și a ipotecii legal perfectate și va încuviința vânzarea, cu citarea părților interesate. Potrivit art. 2449 C. civ., dacă dorește să vândă bunul după procedura specială, creditorul este ținut să comunice persoanelor prevăzute la art. 2450 C. civ.[3] o notificare de executare

---

[1] Semnalăm în acest sens hotărârea dată de C.E.D.O. în cauza *L. Văcaru şi alţii c. României* (Hotărârea din 3 februarie 2015, cererea nr. 22994/08 şi alte 5 cereri conexate). În această hotărâre prin care cererile, care vizau omisiunea unor instituţii ale statului de a executa nişte obligaţii puse în sarcina acestora, au fost respinse ca inadmisibile, cu motivarea că, după caz, „durata procedurii de executare a fost de mai puţin de un an (…), executarea este imposibilă din cauza unor motive obiective (…), reclamantul nu a dat concursul necesar autorităţilor statului, contribuind astfel în mod esenţial la întârzierea executării (…)".

[2] A se vedea speţele şi comentariile critice la acestea, nr. 66 şi 67, în R. Stanciu, *Încuviinţarea executării silite în noul Cod de procedură civilă. Practică judiciară comentată*, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2014, p. 163-170.

[3] Aceste persoane sunt: debitorul obligaţiei garantate prin ipotecă, fidejusorii şi codebitorii solidari ai acestuia; constituitorul sau, după caz, succesorii în drepturi ai acestuia; creditorii ipotecari ale căror ipoteci au devenit opozabile prin înscrierea în arhivă a unui aviz care identifică bunul grevat şi care, la data notificării, este înscris pe numele debitorului; toate persoanele de la care creditorul a primit notificarea existenţei unui drept sau a unei pretenţii cu privire la bunul ipotecat, precum şi celor de la care bunul a fost ridicat ori la care acesta se află, dacă sunt cunoscuţi; toţi creditorii

și să înscrie un aviz de executare la arhivă. Atât comunicarea notificării, cât și înscrierea avizului de executare trebuie realizate cu cel puțin 15 zile înainte de data stabilită pentru vânzare. Nerespectarea acestor formalități atrage nulitatea vânzării (nulitate expresă, care scutește pe cel care o invocă de dovedirea unei vătămări). Dispozițiile citate nu se aplică atunci când bunurile care fac obiectul urmăririi sunt supuse pieirii, deteriorării ori devalorizării rapide ori sunt vândute în mod obișnuit pe o piață organizată. Notificarea despre care face vorbire art. 2449 C. civ. cuprinde, potrivit art. 2451 C. civ., indicarea în mod clar a următoarelor elemente: constituitorul și creditorul ipotecar; bunurile care fac obiectul urmăririi; suma pentru care se pornește urmărirea; metoda prin care se va realiza valorificarea bunului; data, ora și locul la care va avea loc licitația publică, precum și prețul de pornire a licitației ori, după caz, data și ora cu începere de la care creditorul va dispune de bun. În mod similar dispozițiilor de drept comun în materia urmăririi silite mobiliare, art. 2552 C. civ. dispune că, în termen de 15 zile de la comunicarea notificării sau, după caz, de la înscrierea avizului de executare în arhivă, cei interesați sau vătămați prin executare pot formula opoziție la executare.

Opoziția suspendă de drept procedura de vânzare până la soluționarea definitivă a cauzei. Creditorul ipotecar care nu a preluat încă bunul va putea să o facă și pe perioada judecării opoziției. Instanța va soluționa opoziția în termen de 5 zile. Hotărârea instanței poate fi atacată numai cu apel în termen de 5 zile de la comunicare. În cazul respingerii opoziției, apelul nu îl oprește pe creditor să treacă la valorificarea bunului. Apelul se soluționează de urgență potrivit regulilor de la ordonanța președințială. Instanța poate dispune încetarea executării pornite de creditor, dacă debitorul a plătit, precum și restituirea bunului de către creditor. Dacă instanța constată că vânzarea ar urma să se facă cu încălcarea dispozițiilor acestei secțiuni, va stabili condițiile și regulile corespunzătoare și va încuviința valorificarea bunului.

PRACTICĂ JUDICIARĂ

1. Principiul disponibilităţii în cadrul executării silite. „Având în vedere că în baza principiului disponibilității care guvernează procesul civil, deci inclusiv etapa executării silite, creditoarea a înțeles să continue executarea silită împotriva debitoarei numai în dosarul nr. 2343/2014 al BEJ Y, în cadrul căruia a fost recuperat întregul debit și că în dosarul nr. 191/E/2013 nu s-a făcut dovada executării debitoarei în privința vreunei sume de bani, instanța apreciază că nu se impune anularea actelor de executare

ipotecari şi privilegiaţi a căror garanţie a devenit opozabilă pe altă cale, în temeiul legii, dacă creditorul ipotecar cunoaşte identitatea şi adresa acestora.

din dosarul nr. 2343/2014, acestea fiind în mod legal întocmite" *(Trib. București, s. a IV-a civ., dec. civ. nr. 1686/A din 26 aprilie 2016, nepublicată).*

2. Imposibilitatea condiționării executării obligației debitorului de îndeplinirea altor obligații. „Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, executarea unei sentințe sau a unei decizii, indiferent de instanța care o pronunță, trebuie considerată ca făcând parte integrantă din «proces», în sensul art. 6 alin. (1) din Convenție, dreptul de acces la justiție fiind iluzoriu dacă ordinea juridică internă a unui stat contractant ar permite ca o hotărâre definitivă și obligatorie să rămână fără efect în detrimentul unei părți. Debitoarea nu poate condiționa executarea obligației impusă prin titlul executoriu de îndeplinirea unor obligații, impuse unilateral, creditorului (deschiderea unui cont, prezentarea unui extras de cont). Contestatoarea a invocat împrejurarea că s-a adresat creditorului în scris, solicitându-i comunicarea extrasului de cont în vederea efectuării plății pe cale amiabilă. Instanța apreciază că nu se poate invoca acest aspect ca fiind o încercare a executării benevole a obligației, contestatoarea având la dispoziție procedura ofertei de plată urmată de consemnațiune" *(Jud. Sect. 1 București, sent. civ. nr. 19995 din 17 octombrie 2013, nepublicată).*

3. Culpa debitorului. „(…) Executarea obligației a fost realizată numai în parte, nefiind achitate cheltuielile de executare, fapt ce decurge tot din culpa debitoarei, care nu a executat benevol obligațiile stabilite în titlu. Cum în cauză debitul (obligația de a da) vizează numai cheltuielile de judecată, iar hotărârea în care ele sunt cuprinse a fost comunicată și apelantei debitoare, aceasta nu se poate prevala de propria culpă prin neexecutarea benevolă a obligațiilor din titlu. Cum legea nu prevede decât două posibilități referitoare la executarea obligațiilor, fie benevol (și necondiționat de demersuri din partea creditorului, așa cum afirmă apelanta), fie silit, nu se poate afirma reaua-credință a creditorului care se adresează direct executorului pentru realizarea creanței sale" *(Trib. București, s. a IV-a civ., dec. civ. nr. 4050/A din 14 octombrie 2016, nepublicată).*

4. Convenție de eșalonare. „În temeiul titlului executoriu mai sus menționat, între apelant și debitoare (...) a fost încheiată la data de 11.07.2013 convenția de eșalonare, prin care a fost stabilit cuantumul sumei de achitat (...). Potrivit art. 2-4 din acest contract, creditorul declară că renunță în mod expres la orice formă de executare silită a titlurilor executorii sus-menționate, că orice altă cerere de executare silită a titlurilor executorii, formulate de terțe persoane pentru și în numele său, este nulă, iar în cazul în care (*debitoarea – n.n.*) nu respectă termenele de plată prevăzute în prezenta convenție, creditorul are dreptul de a demara executarea silită, pentru sumele neachitate în termen de 30 de zile de la scadență. (...) Potrivit art. 2267 alin. (1) C. civ. , «tranzacția este contractul prin care părțile previn sau sting un litigiu, inclusiv în faza executării silite, prin concesii sau renunțări reciproce la drepturi ori prin transferul unor drepturi de la una la cealaltă». (...) Creditoarea, semnând

acest contract, a acceptat că valoarea creanței sale este cea indicată în cuprinsul clauzelor negociate, iar modalitatea de plată agreată a fost aceea arătată la art. 4 din Convenție. (...) Prin cererea de executare silită apelanta-intimată a recunoscut că a primit plata debitului astfel cum a fost calculat de comun acord cu debitoarea, obligația stabilită prin titlul executoriu fiind stinsă la data înregistrării cererii de executare silită" *(Trib. București, s. a III-a civ., dec. civ. nr. 4057/A din 14 octombrie 2016, nepublicată).*

5. Declanșarea procedurii de executare silită. „Reținând în mod corect că intenția părților, astfel cum ea rezultă din conținutul tranzacției (...) a fost aceea că suma reprezintă o parte din sulta datorată de către apelanta contestatoare intimatului, sumă care însă urma a fi plătită în conturile fiicelor celor doi (în baza unei stipulații pentru altul), tribunalul constată că procedura de executare silită declanșată de intimat în vederea realizării acestei creanțe este legală, în condițiile în care executarea obligației rezultate din tranzacție nu s-a realizat conform înțelegerii dintre părți.
(...) Tribunalul reține că în mod întemeiat s-a procedat la declanșarea procedurii de executare silită, criticile apelantei referitoare la alte remedii juridice pe care creditorul le-ar fi avut pentru a se constata modalitatea de aducere la îndeplinire a obligației din titlu executoriu nefiind relevante.
Astfel, tribunalul reține că apelanta contestatoare nu și-a îndeplinit corespunzător obligația de plată a sultei (deschiderea conturilor s-a făcut de către o altă persoană, tipul de cont deschis nu a fost cel asupra cărora părțile s-au înțeles, banii au fost retrași ulterior de către apelantă), situație în care, în mod legal, creditorul obligației de plată a sultei a considerat oportun să declanșeze executarea silită, plata la care face referire art. 622 alin. (2) C. proc. civ. nefiind una benevolă" *(Trib. București, s. a V-a civ., dec. civ. nr. 998 din 07 august 2014, nepublicată).*

6. Debit achitat anterior începerii executării. „Având în vedere că la data la care s-a obținut încuviințarea executării silite debitul era deja achitat, faptul că nu s-a informat în timp util instanța de executare cu privire la această împrejurare, tribunalul urmează să constate că procedura de executare ce s-a derulat (...) este nelegală, creanța nemaiexistând la data încuviințării executării silite și a emiterii celorlalte acte de executare silită, aspect asupra căreia prima instanță nu s-a pronunțat, deși acesta a fost invocat în contestația la executare formulată" *(Trib. București, s. a V-a civ., dec. civ. nr. 1448/A din 14 octombrie 2014, nepublicată).*

7. Necesitatea recurgerii la executarea silită. „(...) Titlul executoriu constând în sentința penală (...) prevede în mod expres obligarea deținătorului registrului de acțiuni (registrator), respectiv societățile comerciale unde părțile civile în cauză dețin acțiuni, la reînscrierea acestor părți civile (acționari) în registrul acționarilor. Nu se menționează nici în considerente în ce constă obligația fiecărei părți la reînscrierea acționarilor. (...) Tribunalul reține că contestatoarea nu poate opera în mod direct înscrieri în registrul acționarilor, însă trebuie să furnizeze informațiile

necesare despre acționari, în vederea operării acestor înscrieri de către Depozitarul Central. Totodată, nu poate fi omisă obligația Depozitarului de a urmări istoricul acțiunilor de la momentul înscrierii inițiale, informații pe baza cărora se pot face modificările necesare în vederea reînscrierii acționarilor, conform titlului executoriu. În consecință, tribunalul apreciază că executarea silită este legală, întrucât contestatoarea nu-și îndeplinise obligațiile stabilite prin titlul executoriu, astfel cum susține aceasta prin motivele de apel" *(Trib. București, s. a IV-a civ., dec. civ. nr. 1455/A din 01 aprilie 2016, nepublicată).*

8. Lipsa condiției de parcurgere a vreunei formalități prealabile începerii executării silite. „Apelanta-pârâtă avea la îndemână posibilitatea executării de bunăvoie a titlului executoriu sus-menționat în temeiul art. 622 alin. (1) C. proc. civ. Neexecutarea de bunăvoie a obligației îi îndreptățește pe intimații-reclamanți să apeleze la forța de constrângere a statului, prin intermediul executării silite, astfel cum dispune art. 622 alin. (2) C. proc. civ. Pentru declanșarea executării silite nu este necesară înștiințarea prealabilă a debitorilor, astfel cum susține în mod nefondat apelanta. Potrivit art. 622 alin. (2) C. proc. civ., executarea silită începe odată cu sesizarea organului de executare, fără vreo altă formalitate" *(Trib. București, s. a IV-a civ., dec. civ. nr. 2758/A din 24 iunie 2016, nepublicată).*

Art. 623. Organul de executare. Executarea silită a oricărui titlu executoriu, cu excepția celor care au ca obiect venituri datorate bugetului general consolidat sau bugetului Uniunii Europene şi bugetului Comunității Europene a Energiei Atomice, se realizează numai de către executorul judecătoresc, chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel.

COMENTARII

1. Competența generală a executorilor judecătorești

1.1. Legea nr. 188/2000[1]. Dispozițiile art. 623 C. proc. civ. consacră regula generală conform căreia executarea silită se realizează doar prin intermediul executorului judecătoresc. Activitatea acestora este reglementată în cuprinsul Legii nr. 188/2000, care în cuprinsul art. 1 alin. (1) prevede că „*executarea silită a oricărui titlu executoriu, cu excepția celor care au ca obiect venituri datorate bugetului general consolidat, bugetului Uniunii Europene și bugetului Comunității Europene a Energiei Atomice, se realizează numai de către executorul judecătoresc, chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel*", dispoziție în deplin acord cu cea prevăzută în art. 623 C. proc. civ.

[1] Republicare în M. Of. nr. 738 din 20 octombrie 2011.

1.2. Excepții. De la această regulă există *două excepții*:

a) *Pe de o parte*, în cazul titlurilor executorii care au ca obiect venituri datorate bugetului general consolidat executarea silită se efectuează de către organele de executare competente prin intermediul executorilor fiscali.

Raportul dintre normele de procedură civilă și cele de procedură fiscală constituie de multe ori un punct de pornire în analiza instanței sesizate cu contestații împotriva actelor de executare ale organelor fiscale. Astfel, dacă normele de procedură fiscală sunt cele speciale și derogatorii, normele de procedură civilă sunt cele general aplicabile.

b) *Pe de altă parte,* creanțele datorate bugetului Uniunii Europene și bugetului Comunității Europene a Energiei Atomice, care se execută de către organele fiscale competente ale U.E.

1.3. Sintagma „chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel”. Prin raportare la prevederile art. 623 C. proc. civ., executorul judecătoresc are plenitudine de competență în realizarea executărilor silite (cu excepția celor două categorii de creanță mai sus evocate), chiar dacă prin legi speciale s-ar dispune altfel. Considerăm că, utilizarea de către legiuitor a sintagmei „*chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel*”, este de natură a conferi o forță juridică superioară oricăror alte reglementări din cuprinsul legilor speciale care ar putea atribui competență în realizarea executării silite, în anumite materii, altor organe de executare decât executorului judecătoresc.

2. Punerea în executare a dispozițiilor civile din hotărârea penală. Menționăm drept deosebit de importante în practică dispozițiile art. 579-581 C. proc. pen. referitoare la punerea în executare a dispozițiilor civile din hotărârea penală. Dacă, în ceea ce privește restituirea și valorificarea bunurilor sau declararea drept false a unor înscrisuri, judecătorul delegat cu executarea este cel care realizează actele necesare pentru aducerea la îndeplinire a dispozițiilor titlului executoriu, dispozițiile din hotărârea penală privitoare la despăgubirile civile și la cheltuielile judiciare cuvenite părților se execută potrivit legii civile (art. 581 C. proc. pen.)[1].

3. Competența organului fiscal. Semnalăm, cu titlu de noutate în legislația fiscală actuală (și cu caracter derogator față de normele de drept comun referitoare la prorogarea de competență), că potrivit art. 220 alin. (10) C. proc. fisc., „în cazul în care, potrivit legii, s-a dispus atragerea răspunderii membrilor organelor de conducere, potrivit prevederilor legislației privind insolvența, și pentru creanțe fiscale, prin derogare de la prevederile art. 173 din Legea nr. 85/2014, executarea silită se efectuează potrivit dispozițiilor prezentului cod, de către organul de

[1] A se vedea în același sens R. Stanciu, notă (critică) la dec. nr. 154 din 12 mai 2014 a Trib. Brăila, s. I civ., în *Contestația la executare în noul Cod de procedură civilă. Practică judiciară*, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2015, p. 97-101.

executare silită prevăzut de acesta. În situația în care atragerea răspunderii privește atât creanțe fiscale administrate de organul fiscal central, cât și creanțe fiscale administrate de organul fiscal local, competența aparține organului fiscal care deține creanța fiscală mai mare. În acest caz, organul de executare silită distribuie sumele realizate potrivit ordinii prevăzute de Legea nr. 85/2014". Prin urmare, deși în principiu organul fiscal local se subordonează celui central, prin excepție, în cazul creanțelor fiscale născute prin atragerea răspunderii în sistemul Legii nr. 85/2014, organul care are în administrare creanța cu valoare mai mare are competența de realizare a actelor de executare silită, fiind ținut de ordinea de distribuire a sumelor reglementată de legea specială.

Tot cu caracter de noutate, semnalăm dispozițiile art. 220 alin. (13) și (14) C. proc. fisc., potrivit cărora „în cazul în care asupra aceloraşi venituri ori bunuri ale debitorului a fost pornită executarea, atât pentru realizarea titlurilor executorii privind creanțe fiscale, cât și pentru titluri ce se execută în condițiile prevăzute de alte dispoziții legale, executarea silită se conexează și se efectuează, potrivit dispozițiilor prezentului cod, de către organul de executare silită prevăzut de acesta. În acest caz competența aparține organului fiscal care deține creanța fiscală mai mare. În cazul existenței unui conflict între organele fiscale de executare silită având ca obiect conexarea executării sunt aplicabile prevederile art. 41-43". De remarcat sunt dispozițiile alin. (14), potrivit cărora „prevederile alin. (13) nu se aplică în următoarele situații: a) dacă valoarea bunurilor debitorului acoperă doar creanțele altor creditori care dețin garanții cu un rang prioritar față de creditorul fiscal; b) dacă executarea silită pornită de executorul judecătoresc se află într-o etapă avansată și din valorificarea bunurilor supuse executării silite se asigură recuperarea integrală a creanțelor fiscale". Credem că aceste noi reglementări răspund celor constatate în practică, când adeseori printre creditori există și organul fiscal, însă pentru sume mici și cu concursul unor creditori privilegiați pentru sume mai mari, ori când organul fiscal află despre executarea silită abia în faza finală, a valorificării bunurilor debitorului.

PRACTICĂ JUDICIARĂ

1. Dreptul comun în materia executării silite. „În lipsa unor prevederi exprese care să stabilească instanța competentă, atât sub aspect material, cât și sub aspect teritorial, devin incidente dispozițiile art. 2 alin. (3) C. proc. fisc., care arată că, «unde prezentul cod nu dispune, se aplică prevederile Codului de procedură civilă». Din coroborarea dispozițiilor art. 400 alin. (2) teza a II-a cu cele ale art. 373 alin. (2) C. proc. civ. (*din 1865 – n.n.*), rezultă că este competentă să judece contestația la titlu judecătoria în circumscripția căreia se va face executarea. Dreptul comun în cazul executării silite care se realizează de către organele administrativ-fiscale în

baza unui titlu executoriu fiscal este reprezentat, așadar, de dreptul civil, material și procesual, iar nu de normele de drept public cuprinse în Legea nr. 554/2004[1], respectiv în Titlul IX din Codul de procedură fiscală, acestea fiind incidente numai pentru soluționarea acțiunii în anulare sau modificarea obligației fiscale, ce constituie titlu de creanță fiscală" *(I.C.C.J., s. cont. adm. și fisc., dec. nr. 1034/2007, www.scj.ro)*.

Art. 624. Modalități de executare. Executarea silită se efectuează prin:
1. urmărirea bunurilor mobile şi imobile ale debitorului sau aparţinând terţilor ţinuţi să răspundă, în condiţiile legii, pentru obligaţiile debitorului, în scopul îndestulării creditorilor;
2. predarea către creditor a bunurilor, prevăzute în titlul executoriu, ce sunt deţinute fără drept de debitor;
3. alte măsuri prevăzute de lege.

COMENTARIU

1. Executarea silită directă și executarea silită indirectă. La fel ca în precedenta reglementare, și în actuala legiferare, executarea silită cunoaște două modalități, executarea silită directă și executarea silită indirectă.

În cuprinsul art. 624 C. proc. civ. sunt reglementate modalitățile de realizare a executării silite, respectiv:

a) urmărirea bunurilor mobile și imobile ale debitorului sau aparținând terților ținuți să răspundă, în condițiile legii, pentru obligațiile debitorului, în scopul îndestulării creditorilor;

b) predarea către creditor a bunurilor, prevăzute în titlul executoriu, ce sunt deținute fără drept de debitor;

c) alte măsuri prevăzute de lege.

Prin intermediul executării silite directe, creditorul urmărește îndeplinirea de către debitor, în natură a obligației stipulate în cuprinsul titlului executoriu, respectiv, predarea silită a bunurilor mobile (art. 893-895 C. proc. civ.), predarea silită a bunurilor imobile (art. 896-902 C. proc. civ.), precum și executarea silită a altor obligații de a face și de a nu face, inclusiv executarea hotărârilor judecătorești referitoare la minori (art. 903-914 C. proc. civ.).

Executarea este *indirectă* atunci când creditorul, ce are de realizat o creanță bănească recunoscută prin titlul executoriu, urmărește să își îndestuleze creanța din sumele obținute prin valorificarea bunurilor debitorului ori prin poprirea sumelor pe care acesta le are de primit de la terțe persoane[2], fiind astfel forme ale executării silite indirecte poprirea (reglementată în cuprinsul

[1] M. Of. nr. 1154 din 7 decembrie 2004.
[2] V.M. Ciobanu, T.C. Briciu, C.C. Dinu, *op. cit.,* p. 522.